

		memo	
		Griffie	
Aan Presidium	Datum 25 september 2025	afdelingscode GRIFFIE	
Van Skip Anker		onderwerp Start- en ontwikkelprogramma 2026	

Inleiding

Het start- en ontwikkelprogramma voor de periode 2026 – 2030 bestaat uit verschillende elementen. Het (praktische) startprogramma kort na de verkiezingen voor zowel raadsleden als burgerraadsleden. Bijeenkomsten zoals Raads1 en -2Daagse voor raadsleden als richtinggevende momenten. En opleidingsmomenten gedurende de gehele bestuursperiode onder de noemer Roosendaalse Raadsacademie. Het laatste onderdeel van het start- en ontwikkelprogramma is het nader uit te werken gedeelte over het bestuurlijk samenspel. Dit in het licht van de onderschreven conclusies en handelingsperspectieven uit het onderzoeksrapport ‘giftig samenspel’.

Start- en ontwikkelprogramma vorige periode (2022-2026)

Ook in de periode van 2022-2026 is er een educatie programma voor raadsleden en burgerraadsleden geweest. In de vorige periode bestond de kern van het startprogramma uit vijf bijeenkomsten:

Deel I Introductie raadswerk	Introductie raadswerk Hoe werkt de raad: waarom hebben we voor dit vergadermodel gekozen? Hoe is de raad georganiseerd Vergaderorde Ondersteuning griffie
Deel II Instrumenten raad	Gereedschapskist: welke instrumenten zijn er wanneer kunnen ze worden ingezet? Integriteit Wet Open Overheid
Deel III Rol en positie van de raad	Wat zijn de rollen: kaderstellen, controleren en volksvertegenwoordiging Wat voor raad willen wij zijn? Debatteren Participatie
Deel IV De gemeente: organisatie & taken	Tijdens deze bijeenkomst wordt u bijgepraat over de gemeentelijke organisatie (hoe is de gemeente georganiseerd) en krijgt u een beeld op hoofdlijnen van de werkzaamheden die de gemeente allemaal uitvoert. De avond wordt georganiseerd door de gemeentelijke ambtenaren en zij zullen graag met u in gesprek gaan om nader kennis te maken.
Deel V Introductie dossiers	Een aantal grotere dossiers worden op deze avond toegelicht. Doel is om de raadsleden inzicht te geven in wat er allemaal speelt bij een groot dossier en waarover de raad nog een besluit moet of kan nemen.

De P&C Cyclus en Gemeenschappelijke Regelingen kwamen in aparte themabijeenkomsten aan bod. Deze bijeenkomsten waren ook opgenomen in het start- en ontwikkelprogramma. De spreiding van de avonden was als volgt:

- 6 april: Deel I: Introductie raadswork
- 7 april: Deel II: Instrumenten raad
- 13 april: Deel III: Rol en positie van de raad
- 14 april: Deel IV Introductie gemeentelijke organisatie
- 20 april: Deel V: Introductie dossiers
- 9 en 16 mei: introductiebijeenkomst verbonden partijen
- 8 juni: introductiebijeenkomst Jaarstukken
- 22 en 23 april Raads2Daagse

Raads1Daagse en Raads2Daagse

In de vorige periode zijn er twee Raads2Daagses en één Raads1Daagse geweest. Door de burgemeesterswisseling is de tweede Raads1Daagse komen te vervallen. De doelen van de raads1daagse en de raads2daagse zijn om te reflecteren op de afgelopen periode, om als raad te ontwikkelen en om aan teambuilding te doen en informeel samen te zijn.

Roosendaalse Raadsacademie

Gedurende de vorige periode (2022-2026) is er een enquête uitgezet onder (burger)raadsleden om hun opleidingsbehoefte in kaart te brengen. Uit deze enquête zijn een aantal onderwerpen naar voren gekomen. Gedurende de bestuursperiode zijn op basis van deze enquête verschillende trainingen aangeboden aan (burger)raadsleden.

Aandachtspunten start- en ontwikkelprogramma 2026 en verder

Om de kaders qua invulling en inhoud helder te krijgen worden u een aantal aandachtspunten voorgelegd die als basis dienen voor de vormgeving van het start- en ontwikkelprogramma. Deze aandachtspunten gaan over zaken als: deelnemers, inhoudelijke thema's, samenwerking en reflectie. Op 4 en 18 september heeft uw raad gedebatteerd over de resultaten en aanbevelingen uit het onderzoek 'giftig samenspel'. Tijdens de raadsvergadering zijn de conclusies van het onderzoek onderschreven en zijn de handelingsperspectieven overgenomen. Deze (overgenomen) handelingsperspectieven hebben gevolgen voor de invulling van het start- en ontwikkelprogramma voor komende bestuursperiode. Daarnaast heeft u een motie aangenomen tijdens de raadsvergadering van 18 september. Deze motie geeft in ieder geval de volgende kaders mee voor het startprogramma:

- Start- en ontwikkelprogramma dat loopt gedurende de gehele bestuursperiode;
- Drie rollen van de raad centraal: kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend;
- Versterken rolzuiverheid, samenwerking en constructief samenspel raad, college en ambtelijke organisatie;
- Het 'competentieprofiel voor raadsleden' van de Nederlandse vereniging voor raadsleden te betrekken;
- De raad (uiterlijk) in februari 2026 te informeren over het start- en ontwikkelprogramma.

Wanneer u het concept start- en ontwikkelprogramma krijgt aangeboden is de doorwerking van het rapport – voor zover mogelijk – daarin verwerkt.

Algemeen & praktisch

Actieve betrokkenheid en deelname van alle raadsleden en burgerraadsleden

Het start- en ontwikkelprogramma is gericht op individuele raadsleden en de raad als geheel. Het is daarom van belang dat alle raadsleden en burgerraadsleden deelnemen aan het start- en ontwikkelprogramma. Voor het start- en ontwikkelprogramma worden uitgenodigd: alle gekozen raadsleden en de opvolgende raadsleden. De nieuwe raad moet zich bewust zijn van het feit dat men zelf verantwoordelijk is voor het functioneren van de raad en daar, met behulp van de griffie, bewuste keuzes in maken.

Burgerraadsleden

De wens is er om de burgerraadsleden beter te ondersteunen bij hun ontwikkeling. Het burgerraadslidmaatschap is een opleidingsplek voor potentiële raadsleden waar men (alvast) delen van het raadswerk zich eigen kan maken. Zij hebben geen rol in het richting geven van de raad, maar zijn wel actoren in het samenspel tussen raad en college. Het is zinvol om te bezien hoe zij (beter) betrokken kunnen worden bij het start- en ontwikkelprogramma. In ieder geval worden burgerraadsleden uitgenodigd voor het startprogramma.

Inwerkprogramma wethouders (en burgemeester)

Waar mogelijk wordt de aansluiting gezocht met het (nieuwe) inwerkprogramma voor de collegeleden. Uitgangspunt hierbij is dat het gescheiden is van elkaar waar het moet en gezamenlijk is waar het van toegevoegde waarde is.

Samenwerking

Rolduidelijkheid en rolzuiverheid

Belangrijk uitgangspunt van het start- en ontwikkelprogramma is dat (burger)raadsleden zich zeker voelen in hun rol. Waar ben je van (en waar niet)? Wat kan en mag je? Zodat eigenaarschap ontstaat bij (nieuwe) (burger)raadsleden en wordt voorkomen dat men weet hoe te handelen. In het start- en ontwikkelprogramma wordt daarom expliciet aandacht gespendeerd aan rolduidelijkheid en rolzuiverheid.

Terugkerende momenten van (raadsbrede) reflectie

Hier wordt ook nadrukkelijke de aansluiting gezocht bij de op te richten stuurgroep die uit leden van verschillende gremia zal bestaan. Naast deze bijeenkomsten is het ook gewenst om onderling met elkaar als gemeenteraad te reflecteren op verschillende momenten. Ook in de toekomst als onderdeel van een regulier startprogramma zonder de context van de onderzoeksrapporten.

Integriteit

Een belangrijk aandachtspunt voor mensen die het (burger)raadslidmaatschap aanvaarden is integriteit. Dit onderwerp zal bij de start van de nieuwe bestuursperiode een nadrukkelijk onderdeel zijn van het start- en ontwikkelperiode.

Vaardigheden

Als onderdeel van het start- en ontwikkelprogramma zal gedurende de gehele bestuursperiode, onder de noemer Roosendaalse Raadsacademie, een aantal opleidingen worden aangeboden. Hierbij wordt in ieder geval gedacht aan: hoe effectief op te treden als raadslid, publiek spreken/debatteren en het gebruik van raadsinstrumenten. Daarnaast worden de verschillende commissies van de gemeenteraad getraind. Denk hierbij aan de commissie- en vicevoorzitters van de gemeenteraad, de agenda- en auditcommissie. Daarnaast zal onder de nieuwe (burger)raadsleden gepeild worden welke vaardigheden men wil ontwikkelen gedurende de bestuursperiode.

Inhoudelijke dossiers en procedures

Onderdeel van het start- en ontwikkelprogramma is ook het eigen maken van belangrijke procedures en dossiers. Hierbij zijn de volgende onderwerpen in ieder geval onderdeel van het start- en ontwikkelprogramma: de vier majeure opgaven, verbonden partijen (regionale samenwerking) en de P&C-cyclus. Daarnaast zal ook de aansluiting worden gezocht met het inwerkprogramma voor (nieuwe) collegeleden.

Vervolg

Na instemming door het presidium wordt het programma verder ontwikkeld. De onderdelen van het start- en ontwikkelprogramma worden in detail uitgewerkt. Waar nodig zullen er locaties worden vastgelegd en externe begeleiders worden benaderd. Het definitieve start- en ontwikkelprogramma zal voorafgaand aan de verkiezingen (uiterlijk februari 2026) worden voorgelegd aan het presidium. Na de verkiezingen ontvangen de (burger)raadsleden het start- en ontwikkelprogramma bij de aanvaarding van hun (burger)raadslidmaatschap.

Voorstel

Het presidium wordt gevraagd in te stemmen met:

1. Het door de griffie laten voorbereiden van het start- en ontwikkelprogramma met waar nodig het inhuren van externe begeleiding bij de vormgeving van het start- en ontwikkelprogramma en de daaruit voortvloeiende bijeenkomst(en) zoals de Raads2Daagse en de raadsacademie.
2. De verschillende aandachtspunten zoals genoemd in deze memo onderdeel te laten zijn van het te ontwikkelen start- en ontwikkelprogramma.